

- **Marti, 4 martie 2025**, [Bokor Zsuzsa](#) (cercetător ISPMN) a participat la o **masă rotundă** intitulată *Cât de vizibile sunt femeile maghiare din Transilvania?* Masa rotundă a fost organizată de Transtelex.ro. Alături de [Bokor Zsuzsa](#) au mai participat la discuție: Selyem Zsuzsa, scriitoare și profesor universitar și Ladó Ágota, istoric, specialistă în istoria artei. În cadrul discuției invitatele au vorbit despre rolul femeilor intelectuale în viața cotidiană din Transilvania.
- **Sâmbătă, 8 martie 2025**, a avut loc primul eveniment organizat de Asociația Romilor din Cipru, având-o ca invitată pe [Stefánia Toma](#) (cercetător ISPMN). În cadrul acestei întâlniri, cercetătoarea a susținut prelegerea intitulată „The Roma Children and Educational Inequalities: Policies and Challenges Beyond Schools” [„Copiii romi și inegalități educaționale: politici publice și provocări dincolo de școli”]. În prezentarea sa, aceasta a evidențiat provocările cu care se confruntă copiii romi în accesarea educației, precum: sărăcia, discriminarea, segregarea școlară și lipsa resurselor adecvate. Totodată, a subliniat necesitatea unor politici publice bine fundamentate și a unor programe sociale eficiente, menite să combată efectele marginalizării și să promoveze incluziunea tuturor copiilor. De asemenea, a fost pus accentul pe avantajele unei abordări etnografice în analiza fenomenului, evidențiindu-se faptul că cercetarea directă în comunitățile afectate poate oferi soluții practice și nuanțate pentru reducerea sau chiar eradicarea inegalităților educaționale. Evenimentul a fost găzduit de profesorii Loizos Symeou (European University) și Chryso Pelekani, (Universitatea din Cipru), care au facilitat dezbaterile și sesiunile de întrebări.
- **Duminică, 16 martie 2025**, [Csongor Könczei](#) (cercetător ISPMN) a fost invitatul **emisiunii** în limba maghiară **Lachobaht - a roma közösség mûsora** [Emisiunea comunității rome] de la Radio Târgu Mureș. În cadrul acestei emisiuni [Csongor Könczei](#) a vorbit despre rețelele sociale și culturale ale muzicanților romi din zona etnografică Călata. La începutul interviului el a împărtășit experiențele personale pe această tematică, a povestit despre circumstanțele în care i-a cunoscut încă din copilărie pe acești muzicieni și despre cum s-a conturat o cercetare științifică pe acest subiect.
- **Miercuri, 19 martie 2025**, [Peti Lehel](#) (cercetător ISPMN) și Püsök Imola (doctorand) au prezentat modulele din Herepea și Geamăna ale expoziției „Atlantida. Lumi pierdute” realizată de Museum Europäischer Kulturen (MEK) din Berlin, găzduită de Muzeul Etnografic al Transilvaniei din Cluj-Napoca. Materialul pentru realizarea acestor module a fost furnizat de cercetările din Herepea - [Peti Lehel](#) și Geamăna - Püsök Imola. Evenimentul s-a desfășurat sub titlul „Pământ, materie, gol. Reflecții asupra instalațiilor din Geamăna și Herepea ale expoziției Atlantida”, organizat în cadrul evenimentelor Bölcsész + (Umanist +, Institutul de Etnografie și Antropologie Maghiară). Mai multe detalii vedeți [aici](#).
- **În perioada 18-20 martie 2025**, s-a desfășurat **conferința** cu titlul *35 év a romániai magyar néprajzkutatás szolgálatában – új kihívások és új kutatások*

[35 de ani în slujba cercetării etnografice maghiare din România – provocări și direcții noi de cercetare], organizată de Asociația Etnografică „Krizsa János”, Universitatea Babeș-Bolyai, Departamentul de Etnografie și Antropologie Maghiară, Filiala Cluj a Academiei Maghiare de Științe (KAB).

În cadrul conferinței [Peti Lehel](#) (cercetător ISPMN) a susținut o **prezentare** cu titlul *A pünkösdzimusra való áttérés és a migráció szerepe a román integrációjában. Moldvai esetelemzések* [Convertirea la religia penticostală și rolul migrației în integrarea romilor. Studii de caz din Moldova] în care a examinat relațiile dintre migrația externă și convertirea la penticostalism, precum și rolul penticostalismului în procesul de integrare.

[Jakab Albert Zsolt](#) (cercetător ISPMN) a susținut **prezentarea** intitulată *Intézményesedés az erdélyi magyar néprajzkutatásban* [Instituționalizarea în etnografia maghiară din Transilvania]. Autorul a prezentat institutele și muzeele maghiare de științe sociale din Transilvania și cercetările actuale care se desfășoară în cadrul acestora. El a evaluat cele mai importante realizări din ultimii 35 de ani și, în special, rolul tot mai important al arhivelor și al bazelor de date digitale, precum și reprezentarea culturii populare în noile media.

- **Joi, 27 martie 2025, [Anca Filipovici](#)** (cercetător ISPMN) a susținut **comunicarea** „Rețele ale rezistenței tineretului sionist în România celui de-al Doilea Război Mondial”, la Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” al Academiei Române, București, în cadrul Programului IV de cercetare al institutului. Această prezentare face parte dintr-un proiect de cercetare a activismului politic al adolescenților și tinerilor evrei în România (1930-1950) și analizează eforturile de rezistență și salvare depuse de organizațiile sioniste de tineret în timpul Holocaustului.

Prima parte a prezentării a reconstituit sintetic două studii de caz privind rezistența prin propagandă antifascistă și facilitarea salvării unor refugiați, în care au fost implicați tineri din organizațiile Hașomer Hațair, respectiv Gordonia și Dror.

În partea a doua, acțiunile de rezistență au fost analizate din perspectiva rețelilor dinamice, ce dezvăluie o structură complexă de relații care au permis eforturile de supraviețuire a evreilor în ciuda condițiilor restrictive. Bazată pe documente de arhivă, mărturii orale și memorii, prezentarea a explorat trei tipuri principale de conexiuni care au făcut parte din strategiile de rezistență ale tineretului sionist: locale, transfrontaliere și transnaționale, subliniind rezistența și adaptabilitatea tinerilor evrei sub persecuție.

- **Vineri, 28 martie 2025, [Jakab Albert Zsolt](#)** (cercetător ISPMN) a participat în calitate de membru în Comisia de doctorat la susținerea tezei elaborate de Fehér Viktor. Susținerea disertației intitulate *Jugoszlávia-reprezentációk és megemlékezési szertartások Szabadkán* [Reprezentări ale Iugoslaviei și ceremonii comemorative în Subotica (Serbia)] a fost organizată în cadrul Programului doctoral de etnografie și antropologie culturală al Școlii de Doctorat

Interdisciplinar al Universității din Pécs (Ungaria).

- **Vineri, 11 aprilie 2025,** [Peti Lehel](#) (cercetător ISPMN) a participat în calitate de lector la susținerea de catedră a tezei de doctorat elaborată de Posztuj Tünde, doctorandă a Universității Babeș-Bolyai, Școala Doctorală Studii de Hungarologie. Titlul tezei de doctorat este *A valamikori görögkatolikus közösség vallási, nyelvi és etnikai identitása Kásonban* [Identități religioase, lingvistice și etnice ale fostei comunități greco-catolice din Cașin].

- **Marti, 22 aprilie 2025,** a avut loc o nouă ediție a Seriilor de seminarii DICE ROMA. În cadrul atelierului de lucru, [Toma Stefánia](#) și [Plainer Zsuzsa](#) (cercetătoare ISPMN) au elaborat cadrul teoretic al unui nou proiect și au pregătit o propunere de articol pentru revista cu recunoaștere internațională, Comparative Educational Research, despre tematica inegalităților educaționale în cazul romilor din România.

- **În perioada, 24-26 aprilie 2025,** [Jakab Albert Zsolt](#) (cercetător ISPMN) a participat la **conferința** intitulată *Örökségésítés a Kárpát-medencében* (Patrimonializare în Bazinul Carpatic) organizată de Institutul Cultural Maghiar din Voivodina în Senta (Serbia). Etnologul a susținut o prelegere intitulată *Patrimonizáció, revitalizáció és közösségi emlékezet* [Patrimonializare, revitalizare și memorie comunitară]. Concentrându-se pe abordările științifice ale conservării patrimoniului și pe rolul comunităților, autorul a prezentat atitudinile contemporane pe care societățile locale le au față de tradiție, patrimoniu și valoare. Principalele teme au inclus patrimonializarea (recunoașterea ca patrimoniu), revitalizarea (renaștere, reevaluare) și memoria comunitară (amintiri istorice și culturale păstrate de comunitate).

- **Marti, 29 aprilie 2025,** a avut loc la Centrul Cultural Evreiesc din Cluj-Napoca un eveniment dedicat aniversării a 77 de ani de la proclamarea independenței statului Israel. Programul special a inclus și o comunicare despre istoria sionismului în România în arhive și mărturii, susținută de [Anca Filipovici](#) (cercetător ISPMN). Prezentarea a trecut în revistă originile și evoluția sionismului în România și Transilvania, concentrându-se apoi asupra implicării mișcărilor sioniste de tineret în răspândirea acestei ideologii, acțiuni de rezistență și pregătirea pentru emigrare a supraviețuitorilor evrei după cel de-al Doilea Război Mondial.

- **În luna aprilie 2025,** a apărut un nou volum: [István Gergő Székely](#) – [Lehel Peti](#) – [Ágnes Kiss](#) (ed.), *Identități, reprezentări și politici: relații stat-minorități în secolele al XX-lea și al XXI-lea. Identities, representations and policies: state-minority relations in the 20th and 21st centuries*, Editura Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, 2025, 483 p.

În volumul de față, sunt publicate 23 de prezentări ce au fost susținute la prima ediție a conferinței Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, care a avut loc în

perioada 5 – 6 octombrie 2023. Volumul conține trei blocuri tematice, studiile fiind redactate după ordinea cronologică a evenimentelor și fenomenelor discutate de autori. Prima parte este dedicată relațiilor dintre state și minorități în perioada dintre sfârșitul secolului al XIX-lea și al Doilea Război Mondial. Cea de-a doua secțiune se ocupă cu situația minorității maghiare din România în perioada socialismului de stat. Partea a treia conține texte referitoare la procese identitare, transformări sociale și politice din perioada de după 1989.

Mai multe detalii despre volumul puteți afla pe [pagina web](#) a Editurii ISPMN.

- **În luna aprilie 2025**, [Bokor Zsuzsa](#) (cercetător ISPMN) a publicat în revista *Regio* (2025/1) **recenzia** cu titlul *A nemzet biológija Marius Turda: În căutarea românului perfect: specific național, degenerare rasială și selecție socială în România modernă*. [A tökéletes román keresése: nemzeti specifikum, faji degeneráló dás, társadalmi szelekció a modern kori Romániában] Iași: Polirom, 2025. Mai multe detalii vedeți [aici](#).

- **În luna aprilie 2025**, au fost publicate pe platforma online Fortunoff Video Archive for Holocaust Testimonies, Yale University, ediția adnotată și eseul introductiv la mărturia video (HVT-2570) a lui Meir Reichman din Iași, supraviețuitor al Holocaustului. Materialele au fost realizate de [Anca Filipovici](#) (cercetător ISPMN), în cadrul bursei Fortunoff la Wiener Wiesenthal Institute (2022-2023). Seria Ediții Critice contextualizează mărturiile video Fortunoff prin transcrierile adnotate care oferă perspective suplimentare, explicații și informații generale pentru contextul în care sunt plasate aceste mărturii.

Textul introductiv despre biografia lui Meir Reichman și experiențele acestuia în timpul Holocaustului, precum și înregistrarea video însoțită de comentarii scrise pot fi accesate [aici](#).

- Cei interesați de evenimentele organizate de către ISPMN pot accesa pagina noastră de internet. Pentru mai multe detalii în legătură cu aceste evenimente aceștia sunt rugați să ne contacteze la adresa centru.doc@ispmn.gov.ro, urmând ca cercetătorii implicați să le pună la dispoziție mai multe materiale.